

KORLIV

Nyt fra folkekirkens kororganisation



FOKUS PÅ DRENGEKOR

Om at arbejde med drengekore og drenge i kor, om opmærksomhed, indlæring og at gribe dem mens tid er.

SANGSKAT

KORLIV og Horsens Provsti samarbejder om at give skolebørn kendskab til salmer og sange.

SANGFUGLE

I Bogense Provsti samarbejder provsti, musikskolen, skolerne og kirkerne om at få flere børn til at synge i kor.

KORSANG MED HÅB OG HANDLING

Ny sange, nye korsatser og en lang række spændende og vigtige projekter blomstrer ud af KORLIV dette efterår.

Hvad er vigtigt for at korlivet i Danmark styrkes og fortsat udvikler sig? Det er et af de spørgsmål KORLIVs bestyrelse, stiftskredsbestyrelser, medlemmer og sekretariat samarbejder om gennem samtaler og handling på tværs af landet.

En af de udfordringer, korlivet oplever i disse år, er at tiltrække tilstrækkeligt med drenge og mænd i korene – på trods af århundredes traditioner med drengestemmer i kirkerne. Undersøgelser lavet af Sangens Hus og en intern undersøgelse i KORLIV fra 2021 viser, at det står grelt til i korene, hvor kun en ud af fire korsangere er mænd. Og i KORLIVs medlemskor er kun én ud af ti korsangere drenge. Det er derfor blevet en af KORLIVs mærkesager at arbejde for at få flere drenge og mænd ind i korene bl.a. med projektet Kor & Køn. Projektet har bl.a. affødt et landsdækkende netværk for drengekorledere. To medlemmer af netværket bidrager i dette magasin med to artikler om at arbejde med drengekor.

Eftersom projektet Kor & Køn også handler om at få drenge ind i blandede kor, er KORLIV i gang med at gentænke projektet med nye tiltag og samarbejder, der forhåbentlig kan bidrage til en kulturændring, som får flere drenge og mænd ind i korene.

Et andet tiltag, KORLIV følger, er styrkelse af samarbejder på tværs af kommuner og provstier, som er vigtige

for, at korlivet i Danmark udvikler sig. I Bogense Provsti på Fyn er provstiet, Nordfyns Musikskole, lokale kirker og de lokale skoler gået sammen om at styrke det lokale korliv med provstikor. Allerede i sin spæde begyndelse er samarbejdet en stor succes. Nye kor er kommet til, andre kor er blevet fyldt op og både provsti, kirker, musikskole og skoler klapper i hænderne. Læs mere om hvordan de tre kommunale samarbejdspartnere er lykkedes med at styrke korlivet på Nordfyn.

Også i Horsens Provsti har et samarbejdsprojekt mellem KORLIV og Folkekirkens Skoletjeneste ført til projektet "Sangskat", hvor børn fra lokale skoler går på skattejagt i kirken og finder den danske salmesangskat. Idéen med "Sangskat" er at styrke skolebørnenes kendskab til den danske sang- og salmetradition. Det er et pilotprojekt, der forhåbentlig kan bredes ud til andre kirkeskolesamarbejder i resten af landet.

I 2022 havde Folkekirkens Nødhjælp 100-års-jubilæum. I den anledning fik de skrevet seks sange til håb og handling af nogle af de bedste danske sangskrivere. I et samarbejde mellem Folkekirkens Nødhjælp og KORLIV har vi samlet sangene i vedlagte sanghæfte, og fået dem arrangeret til korsatser til forskellige besætninger. Korsatserne ligger frit tilgængeligt på både korliv.dk og på Folkekirkens Nødhjælps hjemmeside til fri download og brug i korene. Som en

appetitvækker får du på midtersiderne af dette magasin en meget smuk korsats af vindingsangen "Du spør' mig om håbet", arrangeret af Jakob Lorentzen – lige til at tage ud og bruge i dit kor. Alle korsatserne og sanghæftet til fællessang finder du på nødhjælp.dk/sang og på korliv.dk/noder.

Rigtig god sang- og læselyst!



Af KAREN BENDIX
Sekretariatsleder i KORLIV
– folkekirkens kororganisation.
Foto: Ulrik Jantzen.



SAMARBEJDE om provstikor er en stor succes i Bogense.
Foto: Kim Matthai Leland.



KORLIV sætter fokus på drengekor. Pressefoto.

SANGE til Håb og Handling – Læs mere om sanghæftet og korsatserne s. 10.

2 LEDER

Samarbejder på tværs af organisationer, institutioner og fagligheder er med til at flytte og udvikle os. Det oplever KORLIV i samarbejder om Kor & Køn, provstikor, nordiske samarbejder og om vedlagte fællessangs- og korsangshæfte.

4 NOGET OM DRENGEKOR

På trods af mangel på drengestemmer i korene, lever drengekortraditionen stadigvæk ude i kirkerne.

8 DRYPVIS FORDYBELSE

Variierende inputs og mange forskellige vinkler på indstudningsfasen hjælper drengene i Københavns Drengekor til at holde fokus.

10 KOR NYT

Nyheder fra KORLIV

11 NODEINDSTIK

Vindersangen fra Folkekirkens Nødhjælps 100-års-jubilæum "Du spør' mig om håbet" i et korarrangement af Jakob Lorentzen.

15 KOR NYT

Nyheder fra korverden

16 LIVET PÅ SOMMERSKOLEN 2023

En uge fuld af musik, inspiration, faglige fællesskaber og nye venskaber i trygge rare omgivelser. Sådan bliver KORLIVs Sommerskole beskrevet.

18 SANGSKAT

Et nyt samarbejdsinitiativ i Horsens Provsti med en skattejagt får skolebørn til at gå på opdagelse i kirken og i den danske samlesangsskat.

20 SANGFUGLE I BOGENSE PROVSTI

"Sangfugle" skal styrke korsangen i Bogense Provsti. Projektet er et forbi-ledligt samarbejde mellem Nordfyns Musikskole, kirker og menighedsråd og de lokale skoler.

22 KURSER OG STÆVNER

Se de kommende kurser, stævner og aktiviteter i KORLIV og i KORLIVs stiftskredse.

23 KORTOOLS

Mangler du inspiration til opvarmning? Få et godt opvarmningsprogram fra Kortools redaktør – lige til at tage med til korprøven.

KORLIV

– folkekirkens kororganisation

SEKRETARIATET

Farvergade 27 D, 2. sal
1463 København K
Tlf. 21 79 35 31
korliv@korliv.dk
www.korliv.dk

KORLIV

Korliv udkommer to gange årligt og udsendes til alle medlemmer af KORLIV – folkekirkens kororganisation

REDAKTION

Karen Bendix (ansv.)
Design: Cecilia Brøgger og Sofie Engel.
Tryk: Tarm Bogtryk A/S
Forsidefoto:
Per Rasmussen

ISSN 0903-014X

(trykt udgave)
ISSN 2245-6821
(online udgave)

En drengesopran på sit højeste har en utrolig gennemslagskraft, og i et stort kor kan de frembringe ædel kunst, man ikke tror er muligt for børn. Foto: Per Rasmussen.

Noget om drengekor

Meget af renæssancens musik og barokkens mesterværker er skrevet til kor med drenge til at synge de højeste stemmer. Drengene har sunget sopran og nogle gange også altstemmen, alt efter tradition. Denne drengekorstradition lever stadigvæk den dag i dag, og i Danmark findes der godt et par håndfulde velfungerende drengekor, som alle på den ene eller anden måde er knyttet til en kirkelig institution.

AF EGIL KOLIND, KANTOR VED ROSKILDE DOMKIRKE OG DIRIGENT FOR GRAABRØDRE KAMMERKOR

Der findes ingen fysiologiske grunde til at de højeste stemmer i kormusikken ikke skulle kunne synges af kvindestemmer, og i dag er det langt mere udbredt, at sopran- og altstemmer synges af piger eller kvinder. Sammenlignet med den store mængde af kor med pigestemmer, der findes i landet, er det ikke forkert at konkludere, at kor kun med drengesopraner hører til sjældenhederne. At det forholder sig sådan, er svært at forklare. At der alligevel findes drengekor må skyldes en fascination af dels af den særlige drengekorsklang og dels den korkultur, der opstår i et kor udelukkende bestående af drenge og mænd.

En drengesopran på sit højeste har en utrolig gennemslagskraft, og i et stort kor kan de frembringe ædel kunst, man ikke tror er muligt for børn. Men før man når så langt med koret, skal drengenes naturligt lyse stemme og musikalitet kultiveres, og det kræver mange timers arbejde – både for sangere og korleder/-pædagoger.

OVERGANG

Den første og vigtigste indsigt der skal til for at forstå, hvordan et drengekor fungerer, er at vide, at drengenes lyse stemmer lever på lånt tid, og med puberteten vil deres stemmebånd vokse og stemmen blive dybere. Denne stemmemutation kaldes "at gå i overgang". Det kan virke overflødigt overhovedet at nævne denne selvfølge, men ikke desto mindre er det et helt naturligt og fundamentalt vilkår både for sangerne og for korlederen, som man bliver nødsaget til at navigere efter. Det er ikke mærkværdigt, at man har et tidspunkt i livet, hvor ens form er på toppen og derefter aftager. I f.eks. dans og idræt er det typisk i slutningen af tyverne, at ens karriere når sit højeste punkt. Det usædvanlige for korsang hos drenge er, at de så tidligt i deres liv når toppen, hvorefter karrieren slutter ganske brat. En drengesopran har en udløbsdato, og det er typisk i 12-13-årsalderen. De når lige akkurat at mestre

deres stemme, deres instrument, og begynde at forholde sig aktivt til den musik, som de udøver, for i løbet af få måneder at visne og måtte vinke farvel til den feterede tilværelse som sopran. Så selvfølgelig er livet desværre, men heldigvis venter der dem en ny fremtid som mandskorsanger. Naturen har udstyret alle med en stemme, og man siger, at hver fugl synger med sit næb, men det går ikke an i korskammenhæng, for alle skal synge det samme på samme tid, og skal det også lyde af noget, skal der kvalificeret undervisning til.

OPLÆRING

At drengene kommer i puberteten i de tidlige teenageår og går i overgang har betydning for, hvordan man må strukturere korundervisningen og oplæringen af sangerne. Hvis man optager en dreng i 3. klasse i en alder af 9-10 år, vil han have cirka fire år med sin drengestemme, inden naturen afgør hans pensionsalder, hvilket for de fleste drenges vedkommende er i syvende klasse – nogle holder længere tid, nogle holdere kortere. Man har som korleder således en lille håndfuld år til at oplære drengene, så de kan blive dygtige sangere og varetage deres sangergerning til gudstjenester og koncerter. En smuk sangstemme kommer ikke af sig selv. Noget af det allerførste, de lærer, er en korrekt vejtrækning, hvor lungekapaciteten udvides nedad. De får at vide, at de skal trække vejret "ned i maven". De skal lære at "bruge støtten", hvilket vil sige mellemgulvet. Kendetegnene for drengeklange, til forskel fra en moden kvindestemme, er de høje, ubesværede toner i toppen af sopranregistret. For at kunne synge de høje toner og kunne klare en hel koncert kræves en fri og afspændt stemme, og her er der mange faldgruber. Munden skal kunne åbnes helt op ("der skal være plads til bredden af tre fingre"), kæben skal være afspændt og kunne bevæges frit op og ned og fra side til side. Tongen skal

frem i munden ("tungespidsen skal røre de nederste fortænder"), og tungeroden må ikke falde tilbage og blokere i halsen. Nakkemusklerne skal være afspændte, og man må ikke kompensere for de høje toner ved at bøje nakken tilbage. Strubehovede skal kunne bevæge sig frit, dvs. ikke være låst fast i én position af muskelspændinger, så man kan synge egalt fra det dybeste til det højeste register. Stemmen skal være tæt og kunne sætte ubesværet an på alle vokaler i alle registre.

Med årene vil den unge sanger få en bedre og bedre teknik, hans krop og hans muskler vil vokse, og det vil smitte af på stemmen, som vil få mere klanglig fylde og mere brillans. Efter fire års skoling vil han være på sit højeste og måske endda så rutineret, at han kan klare at synge soli til koncerter. Ud over dette, som kan kaldes basal sangteknik, bliver drengene også oplært i korrekt udtale af dansk, men også ofte andre sprog som latin og engelsk, de lærer at gå pænt i proces-

sion, de lærer at optræde og at opføre sig respektfuldt i kirken, og de lærer kirkens liturgi. Og så skal de selvfølgelig lære et enormt repertoire, som spænder fra Salmebogen og Højskolesangbogen til de store korværker med orkester som fx Händels Messias eller Mozarts Requiem. For at kunne lære alt det kræves et stort antal korprøver, flere gange om ugen, og en målrettet undervisning.

UNDERVISNING OG PRØVER

Når det gælder undervisningen af et drengekor kan det være en god ide at skelne mellem det, der er nødvendigt at have og det, der er godt at have. Nødvendigt er naturligvis korprøver med jævne mellemrum, for kontinuitet er afgørende for et kors udvikling, både hvad angår indlæringen af nyt repertoire, stemmedannelse og generel musikalitet, som kræver jævnlige gentagelser. Antallet af og længden på de ugentlige korprøver spiller selvsagt en stor rolle for, hvor langt et kor kan nå i >>



I Danmark er det kun Københavns Drengekor, som har korprøver integreret i drengenes almindelige skolegang, alle andre kor må lægge prøver, når drengene har fri fra skole. Foto: Per Rasmussen.

» musikalsk kunnen. I Danmark er det kun Københavns Drengekor, som har korprøver integreret i drengenes almindelige skolegang, alle andre kor må lægge prøver, når drengene har fri fra skole på faste ugentlige dage og af og til tage weekenderne i brug.

KORPRØVEN

En korprøve er ikke en statisk indlæring af musik fra A til B, men derimod en dynamisk sammensætning af forskellige delelementer, herunder frasering, stemmedannelse, tekstudtale-/forståelse, nodelære, musikhistorie m.m., som i sidste ende leder til, at sangerne kan synge musikken. Alt dette ledes af dirigenten og med akkompagnement fra klaveret. En akkompagnatør til korprøverne er i kategorien "godt at have", således at korlederen kan holde fokus på sangen uden at skulle akkompagnere samtidigt.

I samme kategori findes sangpædagogen, hvis rolle det er at lære sangerne at synge med en sund og bæredygtig teknik, således at de kan overkomme at gennemføre en hel koncert uden træthed i stemmen. En sangpædagog kan deltage i korprøven fx ved opvarmning af koret, men vil som oftest undervise sangerne individuelt. I en korprøvesituation arbejder dirigenten med alle på én gang, mens sangpædagogen kan fokusere på sangtekniske udfordringer og udvikling hos den enkelte.

REPERTOIRE OG NODER

En af korlederens vigtigste opgaver er i al sin enkelhed at bestemme, hvad der skal synges, men ofte er det ikke nogen enkel opgave, da der er mange faktorer, der spiller ind, både kunstneriske og praktiske.

Dirigenten må tage hensyn til korets niveau og formåen og samtidigt afstemme i forhold til prøveforløbets længde. Derudover vil der næsten altid være en eller anden form for krav til tekstlig relevans, tydeligst i kirkeligt regi, hvor



Hvis man optager en dreng i 3. klasse i en alder af 9-10 år, vil han have cirka fire år med sin drengestemme inden naturen afgør hans pensionsalder. Foto: Der Danske Drengekor.

“Et drengekor er som en stor båd, som sejler glimrende, så længe den får tilført energi, og tåler fint bølgegang, så længe den er i bevægelse.”

der vil være krav til at følge kirkeårets tekster og tematikker. I forbindelse med indstuderingen af musikken må dirigenten tage stilling til, hvordan sangerne skal lære den. Man kan synge både med og uden noder, og samtidigt er der forskel på, hvor meget nytte alle sangerne reelt har af noderne, og hvor meget de i virkeligheden lærer udenad. Når man ved, at en drengesopranstemme kun har en begrænset levetid, så vil en drengekorleder med begrænset tid og midler ende i

et dilemma, nemlig hvorvidt det tidsmæssigt overhovedet kan svare sig at lære drengene at synge efter noder. Man kan hurtigere tilegne sig nye stykker, når man selv kan læse, hvad der står, men til gengæld tager det (meget) lang tid at lære sig det, som i sig selv svarer til at lære et nyt sprog. Samtidigt må man have in mente, at hørelære, som er den korrekte betegnelse for faget, ikke kun handler om at lære at læse noderne, men også handler om at bruge sine ører og træne sit musi-

kalske gehør i almindelighed. Den bedste måde at tilegne nodelæren, og i det hele taget en bredere musikalsk forståelse, er ved at kombinere sangen med spil i form af et musikinstrument, så der på den måde opstår en symbiose mellem kor-, sang- og instrumentalundervisningen.

Langt de fleste kor synger med noder både til prøver og optrædener, og dermed følger også en lang række logistiske udfordringer og uforudsete teknikaliteter, som gennem historien med sikkerhed har drevet mangen en dirigent til vanvid.

MANDSKOR

Det kræver mange drengesangere både at skulle besætte sopran- og altstemmen, hvorfor drengekor med lille tilslutning af drenge ofte vil vælge at have mænd til at synge altstemmen, men dette er naturligtvis også et spørgsmål om tradition og æstetisk valg, idet de to stemmetyper klinger forskelligt. Hvor en dygtig drenge-sopran vil have kraft og fylde, bliver stemmen efter overgangen afløst af en klangsvag og usikker mandsstemme, som skal bygges op igen over flere år. Bagrækken af herrer har en kor- og livserfaring, som er vigtig for de yngste drenge at have som forbilleder, og samtidigt kan de fungere



Med til koraktiviteterne hører de venskaber, som man knytter gennem sangen. De venskaber skal man tage vare på.

som ekstra voksne til at holde skik på de livligste blandt drengene. Det er oplagt at rekruttere korets dybe stemmer blandt dem, der tidligere har sunget i koret som dreng. På den måde vil et drengekor med mange år på bagen være selvforsynende med mandsstemmer så at sige. Omvendt forholder det sig med drengene, hvor det er vigtigt med en løbende rekruttering af nye talenter.

REKRUTTERING OG FASTHOLDELSE

Et drengekor er som en stor båd, som sejler glimrende, så længe den får tilført energi, og tåler fint bølgegang, så længe den er i bevægelse. Får den ikke tilført ny energi, underforstået nye unge sangere, vil den efter få år stå stille og blive væltet af selv det mindste skvulp. Man må hvert eneste år rekruttere nye sangere for hele tiden at have friske sopranstemmer inden de går i overgang. Springer man over et år, vil man få år efter høre konsekvenserne.

Rekrutteringen af drenge kan foregå på to måder: Sangeren kommer til korlederen eller korlederen kommer til sangeren, der hvor sangeren er, nemlig i skolen. Det er praktisk hvis sangeren selv kommer til foresyngning, direkte hos korlederen, mens det er tidskrævende for korlederen at lytte til drengene ude i skolerne. Det vil dog ofte vise sig at være en god tidsmæssig investering at besøge alle skolerne i nærområdet, da man her vil finde talenter til koret, som aldrig har skænket drengekorsang en tanke, og som derfor ikke ville have meldt sig selv. Når drengene så er blevet optaget i koret, gælder det om at holde fast på dem, for hvis ikke de gennemgår de års oplæring, der skal til, for at de kan brillere som sopraner, så bliver det i sidste ende ikke til megen skønsang. Hvis det viser sig, at det ikke fanger deres interesse, og at der er andre fritidsaktiviteter, som de hellere vil dyrke, vil de forsvinde ud af koret igen. Derfor må man sørge for, at drengene får nogle gode oplevelser i koret, så de fortsat vil dedi-

kere deres tid til koret. Med til koraktiviteterne hører også de venskaber, som man knytter gennem sangen. Har man sunget en koncert for en fyldt sal med sine medkorister, så har man sammen overkommet en stor udfordring, og det skaber fællesskab. For en dreng på 10 år, der i bund og grund allerhelst vil sove længe og spille computer, giver disse flotte ord om samhold og fællesskab meget lidt mening en søndag morgen på vej til højmesse. Der vil korsangen snarere føles som en sur pligt. Her hjælper det gevaldigt på motivationen, hvis der følger en lille gulerod i form af en lønudbetaling med.

En af de bedste måder at fastholde både drenge og herrer i koret er ved at tage på korturnéer sammen. En kortur skaber en nødvendig sammenhængskraft i koret, som man kun opnår, når man tilbringer lang tid sammen væk fra de hjemlige, trygge rammer. Sangerne modnes både mentalt og musikalsk, og drengene og herrerne lærer hinanden bedre at kende på kryds og tværs. Det er på turnéerne, at man danner de helt tætte venskabsbånd. Der er meget planlægning forbundet med gennemførelsen af en sådan turné, og i det hele taget skal der megen administration og mange praktiske og logistiske løsninger til for at drive et drengekor, som beskrevet i de foregående afsnit. Ud over det kommer naturens og kulturens mange udfordringer, som bliver beskrevet i de følgende afsnit af artiklen, der kan læses på korliv.dk

Uddrag fra artiklen 'Noget om Drengekor' trykt i "Iværksat – et festskrift til Mads Bille". Læs artiklen i sin helhed på korliv.dk



Drypvis fordybelse

– om at holde mange gryder i kog på samme tid under indstudering.

AF CARSTEN SEYER-HANSEN, KAPELMESTER FOR KØBENHAVNS DRENGEKOR OG DOMKANTOR I VOR FRUE KIRKE



”Jeg oplever meget større koncentration og udbytte hos drengene, hvis vi arbejder med hyppige, koncentrerede skift, end hvis vi fordyber os længe i et stykke ad gangen,” fortæller Carsten Seyer-Hansen om sit pædagogiske arbejde med Københavns Drengekor. Foto: Stine Vejen.

“Ja nicht auf das Fest, auf dass nicht ein Aufruhr werde, auf dass nicht ein Aufruhr werde im Volk!”

Det er onsdag morgen. Klokkeren er 9.15. 65 drenge har været tidligt oppe og er rejst med bus, tog, cykel eller Mor-mobil til Sangskolen, Sankt Annæ Gymnasium i Valby. De kommer fra alle egne af Storkøbenhavn og var på skolen indtil 20.30 i går aftes. Mange af drengene mødte ind allerede for en time siden. Men NU er klokken 9.15, og alle 65 drenge er samlet på Balkonen i Koncertsalen til prøve på Verdens Bedste Musik: J.S. Bachs Matthæuspassion.

SVÆR MUSIK – STOR LYDHØRHED

”Ja nicht auf das Fest!”. De 15 sekunder, musikken til dette udbrud spiller, når vi sikkert at øve over 100 gange inden koncerterne. Drengene er i Matthæuspasjonen lidt usædvanligt delt i to kor. Sådan har Bach villet det, og det betyder, at der skal læres otte stemmer i stedet for de sædvanlige fire. Teksten er på et fremmed sprog og handlingen 2000 år gammel, musikken ’kun’ 300 år gammel, og drengene er såmænd bare 12-13 år gamle selv. Det lyder som opskriften på et slid-somt pædagogisk projekt, men intet kunne være mere forkert.

Selvfølger er musikken svær – og der er rigtig meget mere at lære, og selvfølger bliver alle trætte undervejs. Men det er også som om, musikken taler fuldstændig uden forvrængning til drengene trods de 300 års afstand. Og handling – den lange fortælling om menneskeligt svigt fra selv dem, man regnede allermest med støtte fra, fortællingen om at mobbe et andet

menneske helt ud over kanten og op på korset, eller om selv at være i skudlinjen – maner til eftertanke hos alle medvirkende unge sangere, mens der flittigt luges ud i alle uvanerne. "I rammer skævt på f'et i t. 10, førstesopraner", "Neeej, I skal ikke smaske, når I synger nicht", "Pas på: Ikke løbe på Aufruhr", "Træk vejri den lyd og karakter, I forventer at synge første tone, så musikken klinger rigtigt fra start", "Alter, hjælp sopranerne med at få Fest til at stemme ved at give lidt mere lyd på grundtonen" osv. osv.

Det er onsdag. Klokken er 9.19. Vi har arbejdet fire minutter på den lille passage i passionens indledning, og må videre. I alt er der 39 kor-steder i passionen. De skal øves mange gange hver især. Der er HELE tiden mange bolde i luften for en dreng i Københavns Drengekor.

DRYPPVIS FORDYBELSE

Min pædagogiske filosofi med drengene er bygget op omkring det, man kunne kalde "dryppvis fordybelse". Jeg oplever meget større koncentration og udbytte hos drengene, hvis vi arbejder med hyppige, koncentrerede skift, end hvis vi fordyber os længe i et stykke ad gangen. Selvfølgelig kan det virke endda meget utilfredsstillende i starten af en indstudering at "skøjte" hen over stoffet i stedet for at sætte sig ned og få det lært "én gang for alle". Sagen er bare, at der ikke efter min bedste overbevisning findes et pædagogisk "én gang for alle" i sådan et drengekor. Drengenes hjerner kortslutter og rumpetten bliver utålmodig i sædet, hvis jeg bilder mig ind, at jeg kan fastholde dem i 45 minutter ad gangen med den samme aktivitet. På 45 minutter tror jeg nærmere, vi i gennemsnit berører 5-10 forskellige emner/satser.

VEKSLING MELLEML HELHED OG DETALJE

Jeg oplever, at der konstant må improviseres i en læringsmæssig vekslen mellem helhed og detalje. Nogle dage er energien i rummet til at få lært en masse noder, og så er det bare med at få fat i den skovl. Andre dage går det langsomt med indstudering, og det kan være mere frugtbart at bruge tiden, eller noget af tiden, på at repetere kendt repertoire, eller tage ekskursioner: Hvordan var det mon egentlig i Leipzig, da Bach var aktiv? Hvad er barok? Hvordan er det nu, man udtaler s'er på tysk? Har nogen af jer spillet noget barokmusik selv? Hvad, hvor, hvordan. Opfølgende spørgsmål fra salen har det med at bringe os nogle gange endda ganske langt væk fra emnet, men også det har stor værdi i det samlede billede, oplever jeg. Og belønningen for denne "dryppvise fordybelse med talrige overflyvninger" er overblik over helheden med detaljer belyst i den sidste ende. Drengene væver så at sige fra alle tænkelige hjørner af tæppet simultant, og oplever pludselig – og overraskende hurtigt – at have et billede af helheden, som de kan hænge betydningen og vigtigheden af de mange nødvendige detaljer op på. Og så

bliver det forhåbentlig både sjovere og mere meningsfyldt at øve sig i at perfektionere disse.

SYNKRONE OM DET FÆLLES

Musik ejer i sit væsen evnen til at forføre den medvirkende ind i selvforglemmelsens rum, hvor tid og sted i kortere eller længere tid ophæves, hvis der er flow. Når drengene kommer ind i prøvesalen, er de mentalt mindst 65 forskellige steder, og der skal etableres et fælles rum. Det kan være, at jeg allerede sidder i salen, når de kommer, og spiller noget musik de kender. Det kan være, at jeg pludselig klapper en rytme, det er umuligt ikke at besvare ved at klappe efter. Om det er en af disse eller en helt tredje strategi er resultatet det samme: Vi bliver lynhurtigt synkrone om det fælles.

I dette læringsrum er der mulighed for dannelse på utroligt mange planer. Helt banalt selvfølgelig den musikalske dannelse: At man som 6.-7. klasses dreng kan udfylde en uundværlig plads i en musikalsk sammenhæng med topprofessionelle, voksne musikere. Sprogligt: At man gennem umagen med laaaang-somme, gentagne øvelser i den helt korrekte formning af forskellige sprogs vokaler og konsonanter på et meget tidligt tidspunkt i livet får mulighed for at flytte ind i en række forskellige sprog uden nødvendigvis at kunne tale dem selv endnu. Det danske sprog møder drengene tidligt fra dets smukkeste side, Salmebogen, i de 1-3 år de alle sammen synger højmesser i Vor Frue Kirke. Salmemelodierne bliver samtidig gjort til genstand for bladsangsøvelser, hvor kun fantasien sætter grænser. Bogstavelig talt lærer drengene fx nogle gange melodierne både forfra og bagfra. "Demokratisk" dannelse: Det at få givet en stemme og at lære at bruge den i sammenhæng med mange andre stemmer. Med blik for helhedens udtryk, og derfor underlagt et fælles, men samtidig med krav om individuelt bidrag og prægning. At erfare, at den musikalske bygning NETOP rejser sig smukkest i det felt, hvor alle er lydhøre over for naboens bidrag, men samtidig bidrager selv efter bedste evne. 🌿



Kort om Københavns Drengekor

Københavns Drengekor er grundlagt i 1924 af Mogens Wöldike. Med korets tilknytning til både Sankt Annæ Gymnasium og til Københavns Domkirken er koret den ældste repræsentant i Skandinavien for den europæiske kormusik som katedralskole-traditionen. Carsten Seyer-Hansen er Kapelmester for Københavns Drengekor og Domkantor i Vor Frue Kirke siden 2020.

Sanghæfte og nye korarrangementer


 KORLIV og Folkekirkens Nødhjælp har indgået et musikalsk samarbejde, der bl.a. er udmøntet i vedlagte sanghæfte: "Sange om Håb og Handling". KORLIV har bedt nogle af landets bedste korarrangører lave korsatser af sangene for forskellige besætninger og sværhedsgrader. De kan nu downloades korliv.dk/noder og bruges i korarbejdet i kirker og skoler, høj-

skoler og efterskoler. Formålet er at sprede budskabet om håb og handling gennem korsang, og bruge korsatserne og sangene til koncerter og ved fx Folkekirkens Nødhjælps Sogneindsamling. Jakob Lorentzens har arrangeret vindersangen "Du spør' mig om håbet", der også er indstik på næste side. Find korarrangementerne med QR-koden.



Kortools blev lanceret med workshop og bobler i Aalborg, Aarhus, Odense og København. Foto: Karen Bendix.

KORTOOLS er live


 Taktslag, opvarmingsøvelser, videoer og plancher – alt det og meget mere materiale er nu samlet under Kortools på korliv.dk. Kortools er KORLIVs digitale platform, der byder på alle former for faglige værktøjer indenfor korlederfaget. Sitet har været undervejs de sidste fire år, hvor der er indsamlet materiale fra relevante korledere og korskoler. Materialet er nu samlet ét sted – på korliv.dk/kortools – og vil fortsat udvikle sig med nyt materiale. Korkonsulent Jonas Rasmussen er redaktør på sitet.

Hvis du har en idé til relevant indhold, så skriv til kornord@korliv.dk.

Tjek Kortools med QR-koden



KORLIV.dk i luften

 Kurser, kalender, stiftskredsbestyrelser, stævne, organisationsdiagram, medlemsinfo og tilgang til noder. Du finder det hele på KORLIVs nye hjemmeside – korliv.dk. [Korliv.dk](http://korliv.dk) er en åben side for alle. Her finder du både medlemstilbud, kurser, coaching m.m. for KORLIVs medlemmer og information til alle i korlivet.

KORLIV.DK er opbygget med en forside og fem subsites med hver sin farve:

- 1. KURSER OG RÅDGIVNING** (mørkegrøn) rummer alle de aktiviteter, stævner, kurser, rådgivning, netværk og projekter KORLIV tilbyder til medlemmer.
- 2. KORTOOLS** (beige) er KORLIVs digitale lærings- undervisnings- og inspirationsmateriale med videoer, artikler og materiale til download – lige til at bruge til din korprøve.
- 3. NODER** (blå) viser dig vej til KORLIVs nodebibliotek, og linker til forskellige søgemuligheder i nodebiblioteket og i databasen "Korsatser til Kirkeåret."
- 4. BLIV MEDLEM** (rød) er her du kan

læse om medlemsfordele, kontingent m.m. og klikke dig ind på KORLIVs medlemsdatabase for indmeldelse eller rettelselser i kontaktoplysninger.

- 5. OM KORLIV** (lysegrønt) indeholder alt om organisationen KORLIV og KORLIVs stiftskredse. Her finder du kredsbestyrelser, hovedbestyrelse, arbejdsgrupper og udvalg, sekretariat og korkonsulenter samt PR-materiale, nyhedsbreve Magasinet KORLIV og meget andet.

Rigtig god fornøjelse med KORLIVs nye digitale univers.



KORLIV.dk er et nyt digitalt univers, der både rummer information om kurser, stævner, kalender, medlemskab, stiftskredse, bestyrelser, Kortools og meget mere.

DU SPØR MIG OM HÅBET

FOR SOPRAN, ALT, DISKANT ELLER OBO (AD LIB.) OG KLAVER

Tekst: Lisbeth Smedegaard Andersen 2021. Melodi: Mads Granum 2022. Arrangement: Jakob Lorentzen 2023.

vers 1
unis. *mf*
1. Du

mf *mf* *mf*

♩ = 46

5
spør mig om hå - bet, hvad er det — en læng - sel en stem - ning en storm? — en lys - stri - be ud o - ver

5
f *f* *f*

10
ha - vet — en skyg - ge der sø - ger sin form? — men bedst som du tæn - ker der

10
p *cresc.* *p* *cresc.*

14
in - gen - ting er — så fin - des det, hå - bet, så fin - des det dér. —

14
f *mf* *mp* *mf*

vers 2 og 3

S ¹⁹ *mp*

2. Det sæt-tes på al-tre i kir-ker___ og står med sin sit-ren-de glød___ på
 3. det skin-ner i mør-ke-t, vil gri-bes___ og bli-ve til hjælp der når frem___ til

A *mp*

¹⁹ *mp*

Ad.

²⁴

bor-det og her hvor vi sam-les___ og de-ler det dag-li-ge brød___ og bedst som du tæn-ker der
 ste-der hvor men-ne-sker hå-ber___ at no-gen vil hå-be for dem___ og bedst som du tæn-ker der

bor-det og her hvor vi sam-les___ og de-ler det dag-li-ge, dag-li-ge brød og bedst som du tæn-ker der
 ste-der hvor men-ne-sker hå-ber___ at no-gen vil hå-be for, hå-be for dem og bedst som du tæn-ker der

²⁴

²⁹ *f* *mf*

in-gen-ting er___ så ly-ser det, hå - bet,___ så ly-ser det dér___
 in-gen-ting er___ så vok-ser det, hå - bet,___ så vok-ser det dér___

f *mf*

in-gen-ting er___ så ly-ser det, hå - bet, hå - bet, så ly-ser det dér___
 in-gen-ting er___ så vok-ser det, hå - bet, hå - bet, så vok-ser det dér___

²⁹ *f* *mp* *mf*

Ad. * *mf*

vers 4 (solo vers)

34 *mf*

S 4. så mæt-tes de sult-ne, så rej-ses der hu-se, så byg-ges der bro, så gron-nes de ste-ne-de

34 *p*

40 mar-ker og sko-ve be-gyn-der at gro og bedst som du tæn-ker der in-gen-ting er

40

45 *f* vers 5 S+A unis. *f*

— så le-ver det, hå - bet, så le-ver det dér. 5. Du

45 *mp cresc.* *f*

50 Diskant *f*

5. Du spør mig om hå-bet, fra Gud er det kom-met en - gang en

50

spør mig om hå-bet, hvad ved jeg? fra Gud er det kom-met en - gang en læn-gsel i sol-mør-ke

50

55

D læn-gsel hjer-ter mod hand-ling og ta - le og i sang og bedst som du tæn-ker der in-gen-ting er

S hjer - ter mod hand-ling og ta - le og sang og bedst som du tæn-ker der in-gen-ting er

A hjer - ter mod hand-ling og ta - le og sang og bedst som du tæn-ker der in-gen-ting er

55

60

så syn-ger det håb, så syn-ger det her,

så syn-ger det, hå - bet, så syn-ger det her, så syn-ger det,

så syn-ger det, hå - bet, så syn - ger det her, så syn-ger det,

60

65

så syn-ger det håb, så syn-ger det her. Uh

hå - bet, så syn-ger det her. Uh

hå - bet, så syn - ger det her. Uh

65



Nordisk Kirkesangsfestival bliver i 2025 afholdt i Reykjavik, Island, med koncerter og prøver i den store Hallgrímskirkja, bygget efter inspiration fra Grundtvigskirken i København. Foto: Karen Bendix.

Nordisk Kirkesangsfestival

I Kristi Himmelfartsdagene 2025 fra d. 29. maj – 1. juni bliver Nordisk Kirkesangsfestival afholdt i Reykjavik på Island. Nordisk Kirkesangsfestival er for unge og voksne fra hele Norden, der synger i kor og har lyst til at møde andre korsangere fra Island, Færøerne, Sverige, Norge, Finland og Danmark. På festivalen kan man vælge mellem seks forskellige workshops med nogle af Nordens stærkeste korledere, hvor der synges sange på alle de nordiske sprog, samt et fælles værk som alle 350-400 korsangere synger sammen. Der bliver også mulighed for udflugter i den islandske natur på egen hånd.

Vi er Norden

Tag dit kor med til nordisk korstævne Norbusang 2024 i Fredericia. Hvis du endnu ikke har oplevet Norbusang festival, så skulle du und dig selv og dit kor at deltage i den kommende Norbusang-festival, som finder sted her i Danmark i Fredericia i Kristi Himmelfartsdagene d. 8.-12. maj 2024. Norbusang er en sammenslutning af de nordiske landes børne- og ungdomskororganisationer. Hvert år arrangeres en stor kor-festival i et af de nordiske lande. I 2024 bliver det så her i Danmark, hvor KORLIV er arrangør, med to erfarne kræfter fra KORLIVs hovedbestyrelse, Heidi Buch Klemmen og Gitte Støvring Preussler, som projektledere.

NORDENS MYTOLOGI

Vi bliver 3-400 deltagende børn og unge fra alle de nordiske lande, og festivalens tema er netop "Vi er Norden" – Nordens mytologi, dens guder og den nordiske ånd fra istid til nutid, afsluttende med kristendommen. Ved tilmelding vælger korene, hvilken af fem workshops de ønsker at deltage i. Derudover vil alle korsangere deltage i indstuderingen af et bestillingsværk, af henholdsvis Iben Krogsdal og Jakob Stevns-Lorentzen.



Norbusang er en korfestival for børn og unge i hele Norden. Danmark er værter i 2024 i Fredericia. Tilmeldingen åbner fra november 2023. Foto: Norbusang.

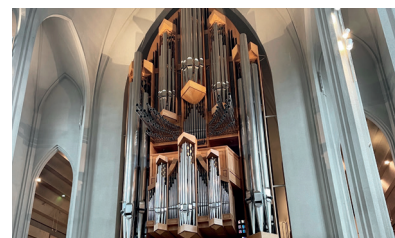
Bliv volontør i 2024

Har du lyst til at indgå i Norbusang i Fredericia som frivillig, kan du deltage i volontørkorpset i et dejligt fællesskab med andre unge korglade mennesker fra hele Norden. Det vil ikke koste dig andet end tid – alt er betalt for volontørerne, I får kost og logi på hotel, transporten bliver dækket, og I kan indgå i selve festivalen på workshops. Udover selve festivalen vil du også deltage på en "forweekend" på stævnestedet i Fredericia 1.-3. marts 2024. På selve festivalen er volontørerne med fra tirsdag d. 7. maj til søndag d. 12. maj. Kordeltagerne ankommer onsdag d. 8. maj sen eftermiddag. Er du interesseret, så skriv en mail til: heidi.organist@gmail.com

Nordisk Kirkemusiksymposium

Nordisk Kirkemusiksymposium finder sted i København 19. – 22. september 2024. NKS2024 bliver en fagkonference for Nordens kirkemusikere, med et bredt udbud af seminarer, koncerter og gudstjenester. Det bliver en inspirationskilde for alle, der beskæftiger sig med kirkemusik som teolog, organist, kantor eller pædagog. KORLIV vil være til stede med bl.a. et seminar om Kor og Køn.

Tilmeldingen til NKS2024 er åben på www.nks2024.dk



Danmark er vært for Nordisk Kirkemusiksymposium, som finder sted i København d. 19. – 22. september 2024. Foto: Karen Bendix.

LIVET PÅ SOMMERSKOLEN 2023

“Man udvikler sig så ekstraordinært meget på de få dage man er på Sommerskolen. Lærerne er superprofessionelle, støttende og motiverende. Det er som en kæmpe familie,” fortæller Daniella på 17 år, der for andet år i træk var med som sanger på KORLIVs Sommerskole i Løgumkloster.

AF HANNE KORSGAARD SUNDBØLL, KURSUSLEDER



“En ting, som jeg hurtig lagde mærke til, var hjælpsomheden: man hjalp hinanden, og der var plads til alle,” fortæller Lone Lundsgaard fra KORLIVs hovedbestyrelse, som i år var med på Sommerskolen som kursusleder. Foto: Per Rasmussen.

KORLIVs legendariske Sommerskole blev gennemført i bedste KORLIV-ånd. Det var en uge fuld af korsang, ensemblesang, solosang og hørelære. Og for de unge organister intensiv undervisning ved orglet i Løgumkloster og på Løgumkloster Kirkemusikskoles orgler ugen igennem. Kroppen og motorikken var der også gang i, når timerne bød på morgentræning og body-works med den smittende og inspirerende Johanna Friedell. Instruktør-crew/et var, som sædvanlig, en skøn gruppe engagerede og topinspirerende kordirigenter, sangpædagoger, hørelærepædagog – og så selvfølgelig de skønne orgellærere.

Hovedbestyrelsesmedlem Lone Lundsgaard var del af kursuslederteamet på Sommerskolen og fortæller:

“Jeg har hørt meget om Sommerskolen i min rolle som hovedbestyrelsesmedlem i KORLIV, men det var første gang, jeg var med på KORLIVs Sommerskole. Det var en fantastisk oplevelse at være sammen med de unge korsangere, organister og korledere, som del af kursuslederteamet.”

ENGAGEMENT FRA ALLE SIDER

Kursuslederne kunne mærke både sangernes, organisternes og korledernes appetit på at få så meget ud af undervisningen som muligt. Der er sådan en synergieffekt: engagerede lærere, engagerede deltagere = endnu mere engagement. Underviserne delte med glæde ud af deres faglige viden – og stemningen var høj. Fra vi begyndte om morgenen med opvarmning, til vi gik i seng, var der snak, masser af musik, og gode venskaber blev knyttet på tværs af landet. Lone Lundsgaard tilføjer: “En ting, som jeg hurtig lagde mærke til, var hjælpsomheden: man hjalp hinanden, og der var plads til alle. Selv de ansatte på Løgumkloster Højskolen lagde mærke til det. Sidste dag fortalte de, at det havde

været sådan en fornøjelse at have alle de unge mennesker på besøg, fordi de var så gode til at skabe en god stemning med en blanding af respekt for hinanden og en glæde ved musikkens verden.”

INTENSIV LYST TIL AT LÆRE

Hver dag begyndte med morgenopvarmning af stemmerne, og det var stort at opleve, når vi hver aften kl. 21 samlede os i fællessang i spisesalen med højt humør. Sommerskoledeltagerne slog helt naturligt over i flerstemmighed eller legede med tonerne på smukkeste vis. Før aftensmaden samlede vi alle i Løgumkloster kirke til aftensang, hvor nogle af holdene sang de satser, de arbejdede med på deres hold, og hvor de unge organister sad ved orglet. Korsangergruppen var i løbet af dagen delt op i hold, afhængigt af erfaring og kunnen – så på Sommerskolen er der rum til både korsangeren, der har stor erfaring, og korsangeren, der måske ikke har sunget i kor i så lang tid.

Korledergruppen var delt i to hold – et hold, der blev undervist i børnekor og et hold, der blev undervist i ungdomskor/blandet kor. Og der var korledere med 30 års korledererfaring og helt nye korledere. Alle synger, spiller og dirigerer på det niveau, man er nået til – og

“Tag på sommerskole hvis du skal have nye venner, sjove oplevelser og udvikle dig både som sanger, organist og som person.”

DANIELLA, 17 ÅR



Alle synger, spiller og dirigerer på det niveau, man er nået til – om man er korleder, sanger eller organist.

selv de superdygtige har engang været nye. Sommerskolen er et trygt rum med plads til udvikling, med en respektfuld bevidsthed om hinanden.

MASTERCLASSES

I alle kor- og ensembletimerne blev der indstuderet skønne korsatser, i hørrelæretimerne blev noder og rytmer undersøgt, og i bodyworks blev der indstuderet flotte koreografier til høj musik. Alle fik sangundervisning, og alle havde mulighed for at få timer i solosang flere gange i løbet af ugen. I løbet af ugen var der eksterne sangere og kordirigenter på besøg. Kristine fra Orkesterefterskolen tilbød solosang og sang og performance, og Hanne le Févre fortalte om livet som professionel ensemblesanger i Ars Nova. Severin, der er kordirigent i Landskoret, fortalte om muligheden for at synge i Landskoret, og flere sangere gik til optagelsesprøve til Landskoret. Der var også besøg fra Sverige af stjerneorganisten Gunnar Idenstam, der afholdt masterclass for de unge organister. De unge organister var fuldstændig høje efter blot nogle timer med den dygtige organist. Idenstams besøg sluttede med orgelkoncert i Løgumkloster kirke, hvor han virtuost brillierede med improvisationsspil.

UDVIKLING OG BEVÆGELSE

Ugen sluttede med et brag af en koncert med sommerskoledeltagerne i Løgumkloster kirke, hvor der både blev danset, sunget, dirigeret og spillet skøn orgelmusik. Helt fantastisk! Lone Lundsgaard fortæller:

“Sidst på ugen var stemmerne en smule trætte og sommerskoledeltagerne begyndte at se lidt klatøjede ud. For selvom der var ro på gangene ved 22.30-tiden, så havde alle været intensivt på hele ugen og brugt sig selv fuldt ud. Alle havde fået så mange nye indtryk og lært så meget, at de på den ene side var trætte, men på den anden side havde våde øjne, da de skulle sige farvel til en helt igennem fantastisk uge.” Daniella fortæller:

“Hvis jeg skulle beskrive sommerskolen med et ord, skulle det nok være organisk. Det er en proces og en udvikling, der er konstant i bevægelse. Tag på sommerskole hvis du skal have nye venner, sjove oplevelser og udvikle dig både som sanger, organist og som person. Glæder mig til at se dig.”

Vi glæder os allerede til Sommerskolen 2024. 🌱

KORLIVS Sommerskole afholdes hvert år i uge 30 i Løgumkloster. Korledere, korsangere og unge organister undervises og samarbejder både med hinanden på tværs af linjer og hver for sig. Sommerskolen bliver arrangeret i samarbejde med Orgelklubben og i 2023 med støtte fra Augustinus Fonden og Statens Kunstfond.

Sangskat – et nyt samarbejdsinitiativ i Horsens Provsti

KORLIV har sammen med Horsens Provsti igangsat et nyt sangprojekt, 'Sangskat', der skal give flere skolebørn kendskab til salmer og sange.

AF HANNE KORSGAARD, KORKONSULENT SYD

Mette Bugge er konsulent i Horsens Provstis skole-kirkesamarbejde. I samarbejde med Hanne Korsgaard, korkonsulent for KORLIV, har de to taget teten til projekt 'Sangskat': "Det er jo oplagt at arbejde sammen med KORLIV – folkekirkens kororganisation. Så i efteråret 2022 satte Hanne og jeg gang i den kreative projektproces og udviklede undervisningsforløbet 'Sangskat', på ideplan og i praksis. Det har været SÅ godt og konstruktiv," fortæller Mette Bugge.

Projekt 'Sangskat' er et undervisningsforløb, der tilbydes alle skoler i Horsens Provsti/kommune, som del af kristendomsundervisningen, og som også taler ind i målene for musikundervisningen. 'Sangskat' retter sig mod 4. årgang på sko-

lerne og er et projekt, der involverer både lærere og provstiets organister/korledere. Mette Bugge fortæller:

"I projektet kommer klasserne enkeltvis på besøg i deres lokale kirke, hvor de skal på en sjov skattejagt i kirken – og skattejagten munder ud i, at Sangskatten bliver åbnet ved orglet, sammen med den lokale kirkemusiker. Sangskatten indeholder selvfølgelig det rene 'guld': En salmebog, en koralbog og et smukt illustreret hæfte med syv af vores skønne kernesalmer. Hæfterne, et til hver elev, tager eleverne med hjem til klasserne for at lære de syv salmer."

I projektet får eleverne oplevelsen af at synge sammen i klassen. Og desuden at være aktivt sangdeltagende i det store fælleskor, der er del af den afsluttende,

eventyrlige fællesfortælling i den store Klosterkirke i Horsens. Skoleeleverne får undervejs mulighed for at møde deres lokale kirke, folkekirkens skoletjenestes konsulent og kirkens korleder/organist.

Projekt Sangskat indgår i Horsens Provstis skole-kirke-samarbejdes katalog 23-24 over sæsonens projekter, der tilbydes provstiets/kommunens skoler. "Det er vigtigt, at lærerne ikke får ekstra arbejde i forbindelse med vores projekter og tilbud," fortæller Mette Bugge og fortsætter: "Derfor udarbejder vi en overskuelig lærervejledning til forløbet, så det er lige til at gå til, og det plejer lærerne at være utrolig glade for. Lærerne og klasserne hjælpes også på vej i skolen af små videooptagelser af lokale børnekor, der

"Sangskat retter sig mod 4. årgang på skolerne og er et projekt, der involverer både lærere og provstiets organister/korledere."

METTE BUGGE, KONSULENT I HORSENS PROVSTIS SKOLE-KIRKESAMARBEJDE

“I projektet kommer klasserne enkeltvis på besøg i deres lokale kirke, hvor de skal på en sjov skattejagt i kirken.”

METTE BUGGE, KONSULENT I HORSENS PROVSTIS SKOLE-KIRKESAMARBEJDE

synger de aktuelle salmer, sådan at alle lærere kan bruge materialet.”

Lærerne og de lokale korledere tilbydes også at deltage i en kort introduktion i, hvordan man kan indstudere og arbejde med sangene på en sjov måde.

“Vi er selvfølgelig spændte på, hvordan ‘Sangskat’ løber af stablen. Som ethvert andet nyt projekt, så er ‘Sangskat’ et pilotprojekt, som vi evaluerer og eventuelt tilretter, så vi kan tilbyde det igen. Jeg glæder mig rigtig meget til dette efterår, hvor seks klasser er tilmeldt,” siger Mette Bugge.

FÆLLESMÆNGDE

Projekt Sangskat har to overordnede formål:

- At styrke kendskabet til og øge børns bevidsthed om vores fælles sang- og salmeskat, sangtradition og folkekirke – den almene dannelse og bevidstheden om/kendskabet til sang og korsang.
- At etablere samarbejdsrelation mellem KORLIV og Folkekirkens Skoletjeneste,

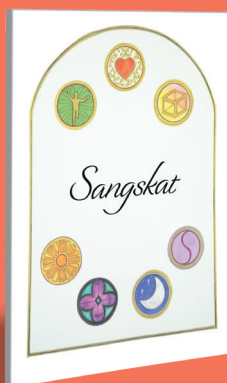
sådan at vi kan styrke både samarbejde, synlighed og organisationernes egne og fælles formål.

Folkekirkens Skoletjenester og KORLIV har en god del fællesinteresser, selvfølgelig særligt, når FS-undervisningsforløb omfatter musik, sang, kor og salmer. KORLIV har medlemskor fra en lang række kirker i hele landet, hvor kompetente korlederes opgave er at lede og udvikle korsang og fællessang i kirkeregion. Der er således en ‘fællesmængde’ af mål og erfaring, som er umiddelbart sammenfaldende, og som kan samordnes og understøttes i fælles projekter, hvor KORLIVs korledere potentielt kan indgå i Folkekirkens Skoletjenestes sang- og salmeprojekter – til glæde for begge aktører – og ikke mindst for målgruppen: børn og unge. Samarbejdsfeltet kan udgøre en mulighed for KORLIVs korledere i arbejdet med at nå ud til folkeskolens elever. Og kan dermed styrke korenes synlighed lokalt. 🍏

Folkekirkens Skoletjenester

Folkekirkens Skoletjenester er et netværk af lokale tjenester i hele landet, dækkende et provsti, flere provstier eller et stift.

Med udgangspunkt i målene for kristendomsfaget i skolen, udvikler og tilbyder skoletjenesternes ansatte konsulenter undervisningsforløb til alle klassetrin i skolen, hvor fagene dansk, historie og musik ofte indgår. Konsulenterne er ofte teologer og lærere. FS taler ind i den ‘åbne skole’ og bidrager til at gøre eleverne “fortrolige med dansk kultur”, som er et af formålene for folkeskolen.



Horsens Provstis skole-kirke-samarbejde er del af Landsnetværket af FOLKEKIRKELIGE SKOLETJENESTER.

KORLIV har sammen med Horsens Provsti iværksat Sangskat som et pilotprojekt, der forhåbentlig kan bruges rundt i hele landet.

Sangskat-hæfte kan downloades fra korliv.dk.

KORLIVs Hanne Korsgaard kan kontaktes, hvis du ønsker yderligere information om Sangskat-projektet på korsyd@korliv.dk

“Sangfugle” i Bogense Provsti

I Bogense provsti er der sket noget særligt. Provst Keld Balmer Hansen har taget initiativ til tilbud om korsang på provstiets skoler, i samarbejde med Nordfyns Musikskole, menighedsråd, de lokale skoler, en koordinerende korleder og lokale organister. Initiativet har taget form i projekt “Sangfugle”.

AF HANNE KORSGAARD, KORKONSULENT SYD



Samarbejdet i Bogense Provsti mellem skolerne, Nordfyns Musikskole, kirkerne og menighedsrådene har vist sig som en stor succes. I fem pastorater er der kommet gang i spirekor både i små og større kirker, hvor Bogense toppe med 24 nye korsangere.

Korsangsprojektet “Sangfugle” er et samarbejdsprojekt mellem provsti, musikskole, kirke og skole i Bogense Provsti. Det forløber i to faser:

1. 8 ugers korsang i 2. klasse på skolen, på de tilmeldte pastoraters lokale skoler.
2. Etablering af og tilbud om korsang i de kirker, der tilmelder sig projektet.

I praksis er korleder Karin Rochler omdrejningspunkt og projektkoordinator

i projekt ‘Sangfugle’. Hun har to deltidsansættelser, dels som organist og korleder ved en af de lokale kirker i Bogense provsti, dels ved Nordfyns Musikskole, hvor Karin også er kontaktperson i netværket omkring samarbejdet skole-musikskole. Fem pastorater har tilmeldt sig projektet i forårets sæson, og i alt otte 2. klasser på fem lokale skoler deltager i projektet. Det er altså det enkelte menighedsråd i et pa-

storat, der giver et ‘go’ til projektet, lokalt. Et ‘go’, der omfatter at etablere spirekor eller børnekor ved deres kirke, efter projektets 8 ugers korsang på skolen.

KONTAKT TIL SKOLELEDERE

Karin fortsætter: “Med pr-materialet i hånden tager jeg kontakt til de lokale skoleledere i de tilmeldte pastorater og præsenterer projektet. Da jeg har arbejdet som folkeskolelærer i en årrække har jeg den fordel, at jeg kender skoleverdenen, skolens sprog og lærernes hverdag og opgaver. For med et projekt som dette, er det vigtigt at tale ind i skolens sprog og pædagogik, bl.a. med opmærksomhed på skolens fællesmål for musikfaget. Det letter kommunikationen med skolen. Det er selvfølgelig også et fantastisk tilbud til skolen, i og med at skolen ikke har nogen udgift til projektet.”

Karin Rochler har kontakten til skolen og til musiklærerne, internt i musikskole og provsti, og hun er også korlederen, der en gang om ugen i de 8 uger tager ud på skolerne og afholder kortimer i skoletiden, akkompagneret af den lokale organist og assisteret af klassernes musiklærer. Den lokale organist, der måske ikke har erfaring med ledelse af spire- eller børnekor, får samtidig muligheden for at observere, hvordan Karin holder kortime på skolen. Et frugtbart aspekt af projekt Sangfugle. Musiklæreren tilføjer: “Det er dejligt at få

et pust udefra, og skønt at få ny inspiration til mit eget arbejde som musiklærer. Vi præsenterer projekt Sangfugle som noget helt særligt for eleverne. Og de glæder sig hver gang, vi skal til kor med Karin og organisten – også de børn, der måske ellers har nogle udfordringer. Det mærker vi ikke meget til i kortimerne. Det er også en kæmpe fordel, at organisten deltager, for det er slet ikke alle musiklærere, der kan spille klaver og akkompagnere. På dén måde er det også en særlig oplevelse for børnene. Jeg synger selvfølgelig med og lærer sangene, som jeg kan arbejde videre med." Og Karin supplerer: "Ja, det er en stor hjælp, at musiklæreren kender børnene og ved, hvor der måske lige skal støttes lidt". Karin fortsætter: "Det er så projektets mål, at børnene, efter de 8 uger, kan fortsætte i den lokale kirkes spire- eller børnekor, hvor den lokale organist overtager rollen som korleder i kirken. Her er det så kirken, der fremadrettet aflønner organisten for timerne med korledelse i organiststillingen."

ARGUMENTER STÅR I KØ

"Argumenterne for korsang står i kø!" siger provst Keld Balmer Hansen. "Muligheden for korsang for børn og unge i kirken er at skabe gode betingelser for at kirkelivet kan blomstre. Selve korsangen er en skabende og positiv aktivitet for børn og unge – selve det at synge, kendskabet til vores sang- og salmekultur. Og fællessangen skaber et unikt fællesskab. Børnene får også kendskab til kirken, kirkedøren bliver åbnet, og forældrene får en skøn oplevelse med den projektafsluttende

koncert i den fulde, lokale kirke og på skolen. Det oplevede vi ved en flot julekoncert i december med 45 korsangere fra projektet i efteråret. Ja, korsangen bidrager til den almene dannelse – korsangen er en meget vigtig del af folkekirkens børne- og ungdomsarbejde. Det er selvfølgelig oplagt og naturligt at støtte og udvikle dén aktivitet – derfor mit initiativ til projekt Sangfugle."

Musikskoleleder Lars Konrad Mortensen i Nordfyns Musikskole nikker samtykende.

"Musikskolens opgave er at varetage Nordfyns kommunes musikliv for børn og unge og at skabe kommunale fællesskaber og musikfællesskaber. Dette projekt kan det hele!"

FÆLLES MÅL OM MUSIK OG DANNELSE

Lars Konrad Mortensen fra musikskolen fortsætter: "I musikskolen er det ikke meningen, at alle elever skal blive professionelle musikere. Vores ærinde er at vise vej til dannelse, musikalsk dannelse, give mulighed for musikalske fællesskaber, og at børn og unge kan finde glæde i musikken. Musikken øger trivselen. Vi ser ikke noget problem i at samarbejde med provsti og kirke, der er del af vores tradition og baggrund. Særligt ikke, når provstiet bidrager til økonomien, for vi kunne ikke bære projektet alene."

SAMARBEJDE PÅ TVÆRS AF KOMMUNEN

Provstiet har afsat 100.000 kr. over en tre-årig projektperiode.


"Hvis projektet vokser og flere menig-

hedsråd tilmelder sig, og midlerne måske ikke rækker, så er der vilje til at finde flere midler," tilføjer provsten. Og fortsætter: "Jeg forelagde indledende ideen ved budgetmøde i provstiuvalget og ved budgetsamråd med menighedsrådene, og alle var positivt stemte."

De afsatte provstimidler skal dække Karins og den lokale organists aflønning for kortimerne på skolerne. Provstiet bidrager også med kontakt og information til alle menighedsråd. Musikskolen bidrager med udarbejdelse af pr-materiale og betaler én dags arbejdstimer ugentligt til projektkoordinator, altså til de administrative opgaver for projektkoordinator Karin Rochler.

"På den måde er det virkelig et fælles kommunalt projekt – det er vi alle sammen glade for. Vi har naturligvis holdt en del møder for at udvikle og tilrettelægge projektet og samarbejdet om økonomien, for økonomien er et fælles anliggende. Men at samarbejde på tværs her i kommunen er rigtig vigtigt," siger musikskolelederen.

Projekt Sangfugle har vist sig at være en stor succes. Der er startet kor op i fem pastorer, små og større kirker. I Bogense er der 24 korsangere i det nye kor. Vi lader så koret gå på turnus mellem kirkerne, så sangen kommer flere til gavn. Det prøvede vi allerede i foråret med succes, hvor der i tre andre kirker var gudstjenester med 32-36 nye korbørn og kirken var fyldt alle 3 gange. I skoleåret 2023/24 er der tilmeldt 9 hold, så mon ikke, at det giver en tilgang til de allerede eksisterende kor," smiler Karin Rochler.

Musikskoleleder følger op: "Det her er kun starten. Vi forestiller os, at vi også vil afholde større korstævner for korene. Vores vision er på længere sigt at udvikle og etablere et elitekor i Bogense Provsti – svarende til Syngedrengene i Assens. Sådan at det her samarbejde mellem provsti, musikskole og skole kommer til at udgøre en pendent til et Sangkraftcenter, som de har i Assens". 

“Vores ærinde er at vise vej til dannelse, musikalsk dannelse, give mulighed for musikalske fællesskaber, og at børn og unge kan finde glæde i musikken.”

KOMMENDE KURSER I KORLIV

Se alt om kurser, coaching og efteruddannelse på korliv.dk/kurser-raadgivning

KORDIRIGENTEN – ROSKILDE

Efteruddannelse på 4 moduler for korledere i kordirektion og musikalsk ledelse fra januar-april 2024.

Tilmelding 4. januar 2024 til kursus@korliv.dk

KORKOREOGRAFI – HERNING

Oplæg, korsang og praktiske øvelser i at skabe bevægelse og helhed d. 19. april 2024.

Tilmelding 5. april 2024 til kursus@korliv.dk

REPERTOIREGULD 2024 – SKIVE

Bring fornyelse til dit repertoire ved en syngende kursusdag d. 31. maj 2024

Tilmelding 16. maj 2024 pr. mail til kursus@korliv.dk

STÆVNER OG AKTIVITETER I KORLIVS 8 STIFTSKREDSE

Se alle aktiviteter, tilmelding og kontakt på www.korliv.dk/om-korliv/stiftskreds

LØRDAG 4. NOVEMBER 2023

Julekorstævne Spire- og Børnekor
Klassisk julekorstævne for Spirekor (0.-2. kl) og Børnekor (3.-6. klasse)
Johannes Døbers Kirke, Valby

LØRDAG 4. NOVEMBER 2023

Børne- og ungdomskorstævne
Korstævne for 4. klasse og opefter med Dorthe Græsborg Bruun
Nykøbing Mors

LØRDAG 4. NOVEMBER 2023

Spire- og børnekorstævne med Susanne Krog Thesbjerg og Clara Smedegaard
Odense

LØRDAG 11. NOVEMBER 2023

Kom til Kortræf for Børnekor, for børn i 3. 6. klasse
Aarhus

LØRDAG 18. NOVEMBER 2023

Adventsstævne i Ribe Domkirke
Ribe

FREDAG D. 12. JANUAR 2023

12.30-14.30

Generalforsamling i Roskilde-Lolland Falster Stiftskreds til Frokost, Forsamling, Faglig sparring og Favorit roulade.
Sted: TBA på korliv.dk

FREDAG 19. JANUAR 2024

Inspiration og generalforsamling
Hadsund kirke, Kirkegade 8, 9560 Hadsund

LØRDAG 20. JANUAR 2024

Voice Workshop for pigestemmer 8. klasse og opefter
Frederiksberg Sogns Menighedshus

FREDAG 26. JANUAR 2024

Generalforsamling og kollegadag
Esbjerg

FREDAG 26. JANUAR 2024

Generalforsamling og inspiration
Mød andre korledere og få ny inspiration med hjem
Holstebro

LØRDAG 27. JANUAR 2024

Kortræf for Ungdomskor fra ca. 6. klasse
Lystrup

FREDAG 2. FEBRUAR 2024

Nytårskur med generalforsamling, middag og socialt samvær for fynske korledere.
Odense

LØRDAG 3. FEBRUAR 2024

Voksenkorstævne med Erik Sommer for de ældste i ungdomskor og voksne
Jetsmark kirke, Kvorupvej 94, 9490 Pandrup

LØRDAG 3. FEBRUAR 2024

Spirekorstævne 0.-2. klassesetrin – Årets hyggelige spirekorstævne.
København/Helsingør Stiftskreds

LØRDAG 24. FEBRUAR 2024

Junior- og Pigekorstævne med Henrik Skærbæk Jespersen og Jonas Rasmussen
Odense

LØRDAG 2. MARTS 2024

Kortræf for Voksenkor
Hornslet

FREDAG 8. – LØRDAG 9. MARTS 2024

Børnekorstævne med overnatning for 3.-6. klasse
København/Helsingør Stiftskreds

LØRDAG 16. MARTS 2024

Spire- og børnekorstævne med Clara Smedegaard
Vejgaard kirke, Vejgård Kirkevej 11, 9000 Aalborg

LØRDAG D. 6. APRIL 2024

Spirekorsstævne i Roskilde-Lolland Falster Stiftskreds
Sted: TBA på korliv.dk

ONSDAG 8. MAJ 2024 –

SØNDAG 12. MAJ 2024


Norbusang 2024 afholdes i Danmark Fredericia – nærmere info på norbusang.org og korliv.dk



Få inspiration og idéer til opvarmning på Kortools.

Opvarmning: Stræk, syng, hjerne!

AF JONAS RASMUSSEN, KORKONSULENT OG REDAKTØR AF KORTOOLS

 Kortools er endelig live, og nu kan vi begynde at bruge den store mængde af ressourcer og inspiration aktivt. Fx til opvarmningsøvelser, hvor vi har en hel kategori dedikeret til opvarmning. Her er som inspiration et forslag til en opvarmnings-session, og du kan finde alle øvelser på korliv/kortools.dk

FORSLAG TIL OPVARMNING

Når jeg laver opvarmning i mine egne kor, er det altid efter den samme model: "Stræk, syng, hjerne". Vi starter med at varme kroppen op, og det må gerne være med meget bevægelse og helst også lidt fjollet. På den måde løser vi stemningen op, og ved at være vedholdende i denne indsats, og et modigt forbillede selv, kan man faktisk godt komme udenom de værste teenageusikkerheder hos sangerne. Når kroppen er varm, humøret i top, og vi har samlet koncentrationen, er det tid til at få gang i stemmen. Tit har folk jo snakket hele dagen, så stemmen er sådan set varm nok, og så er det lige med at finde det

gode klangrum og gøre den klar til sang.


Vi starter typisk med glissandi af forskellig art efter "Papegøjemetoden". Korlederen laver en lyd, koret gentager, og det er den samme metode, om end det er børn eller voksne. Når vi har været hele registeret rundt, er det tid til at samle klangen i forskellige vokale øvelser. Jeg starter altid med små ambitus og udvider langsomt. Vi skal for alt i verden undgå at vores sangere er vokalt udkørte efter opvarmningen, så det er vigtigt at italesætte, at man lige må mærke efter selv og ikke lade sig rive med af supersopranen ved siden af. Eventuelt kan man give lov til at synge i valgfri oktav, når en øvelse kommer højt nok op.

VIGTIGT MED FEJL

Når vi har været oppe i de højere luftlag og nede i kælderer er det tid til at udfordre hjernen. Det kan både være mentalt, samarbejdet korsangerne imellem, kropslig koordination eller noget helt fjerde. I denne sektion er det enormt vigtigt at italesætte, at det er okay at

fejle. Faktisk designer jeg tit øvelserne, så jeg er sikker på at man fejler, for det skal være okay at fejle, når man synger i kor. Hellere forkert end forsigtigt! Selvfølgelig skal vi arbejde henimod at lave øvelserne rigtigt, men en lige så stor del af formålet med denne slags øvelser er at skabe et trygt rum og få et smil på læben. Og så ved jeg at nogle af korsangerne går hjem og øver sig i smug til næste uge.

BLADSANG – EN SUPERKRAFT

Alt dette kan tage mellem 15-25 minutter. I nogle af mine kor har jeg et sidste element i opvarmningen, og det er bladsang. Bladsang er en af mine kæpheste, og jeg synes, det er en superkraft som vi ikke må snyde vores sangere for at træne kontinuerligt. Se evt. staldtip #5 "Anbefaling: Bladsangsmateriale". 

12 Staldtips til opvarmning efter "stræk, syng, hjerne-princippet"
Find alle Staldtips på korliv.dk/kortools og søg på titlen.

Opvarmning af kroppen

1. De gode stræk (staldtip #76)
2. Ryste 1 - 2 - 3 - 4 - 5 (staldtip #1)
3. Sprællemanden (staldtip #141)
4. Vejrtrækning (staldtip #81)

Opvarmning af stemmen

1. Glissando (staldtip #84)
2. Opvarmningsøvelser i forskellig ambitus (staldtip #49)
3. Mia o Maria (staldtip #88)
4. Støtte workout (staldtip #105)

Opvarmning af hjernen

1. Fra cluster til enklang (staldtip #62)
2. 1 og 2 og 3 og 4 (staldtip #130)
3. Rytmeleg (staldtip #43)
4. My Bonnie (staldtip #38)

Hør mere om bevæggrundene for opvarmningsens opbygning i staldtip #64 "Stræk, syng, hjerne".



KORLIV – folkekirkens kororganisation er en kororganisation med rod i folkekirken. Med over 13.000 korsangere og korledere er vi Danmarks største kororganisation. KORLIV varetager korsangernes og korledernes interesser gennem en lang række aktiviteter og er dermed en aktiv medspiller i folkekirkens korarbejde og i forhold til at tilbyde børn, unge og voksne et liv med sang og musik. Læs mere om KORLIV på www.korliv.dk og følg os på Facebook.